

KONFERENCIJA CROATIA WASTE EXPO 2018

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Ako se ne uključe svi građani, ništa od odvajanja otpada

Neki hrvatski gradovi već imaju u praksi uspostavljen sustav gospodarenja miješanim komunalnim otpadom na tragu odredbi nacionalnog plana, Međutim, pravi se pomaci očekuju na područjima velikih gradova, u kojima većina stanovništva živi u višestambenim zgradama

Do kraja siječnja 2018. svi su gradovi i općine imali obvezu donijeti plan gospodarenja otpadom na temelju Zakona o gospodarenju otpadom i Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom. Neki gradovi već imaju u praksi uspostavljen sustav gospodarenja miješanim komunalnim otpadom na tragu odredbi nacionalnog plana. Međutim, pravi se pomaci očekuju na područjima velikih gradova, u kojima većina stanovništva živi u višestambenim zgradama.

Croatia Waste Expo 2018., šesta stručno-poslovna konferencija posvećena cirkularnoj ekonomiji i gospodarenju otpadom, održana je 28. veljače 2018. u zagrebačkoj Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog. Konferencija je održana u trenutku kada lokalne zajednice dovršavaju vlastite planove gospodarenja otpadom, koji moraju biti usklađeni s novim propisima donesenima tijekom 2017. godine. Stoga je cilj konferencije bio taj da se predstavnici lokalne samouprave, komunalnih poduzeća te državnih agencija i institucija okupe radi edukacije i razmjene iskustava u području gospodarenja otpadom. Na konferenciji je organizirano nekoliko panel-rasprava.

Otpad kao industrijska sirovina

Otpad kao industrijska sirovina bila je tema panela održanog u sklopu šestog *Croatia Waste Expoa* na kojemu je Josip Grilec, direktor tvrtke *Stržaža plastike* iz Huma na Sutli i predsjednik Udruženja industrije plastike i gume Hrvatske pri

HGK-u, poručio da se proizvodi nastali iz sekundarnih sirovina diljem svijeta koriste već godinama. U Hrvatskoj je s druge strane ponajprije neophodna promjena svijesti. Istaknuo je to kako je kod dizajniranja proizvoda ponajprije ključno razmišljati o tomu kako ga poslije vratiti kao sirovinu. Istaknuo je primjer kada u natječaju u sklopu javne nabave piše to da kanta za smeće mora biti od 100 posto novog materijala pa je logično to da sami sebi zatvaramo sortirnicu. Osim toga, prva i osnovna stvar koja u Hrvatskoj nedostaje jest tržište na koje bi se otpad kao sirovina uopće plasirao.

Tomislav Ćorić, ministar zaštite okoliša i energetike, podsjetio je na obveze koje je Hrvatska preuzela s ulaskom u Europ-

sku uniju, među ostalima i tu da do 2020. treba dosegnuti razinu od 50 posto odvojenog prikupljanja. Istaknuo je i to kako će u svibnju 2018. biti raspisani natječaji za nabavu vozila i izgradnju sortirnica. Također je istaknuo to kako su izgrađena dva centra za gospodarenje otpadom, a u pripremi su sredstva za četiri nova. U provedbi visokopostavljenih ciljeva uspostavljanja cirkularne ekonomije ključno je partnerstvo građana i lokalnih samouprava.

Johan Bööck iz Linköpinga, grada u južnoj Švedskoj, predstavio je integriranu gradsku komunalnu tvrtku *Tekniska verken*. Djelatnost te tvrtke vrlo je široka i kreće se od proizvodnje i isporuke energije preko brige za grijanje i hlađenje svojih korisnika, vode, otpada, interneta pa sve do održavanja i iznajmljivanja električnih automobila i infrastrukture. Najviše sirovine završi u energanama, u kojima nastaje 35 posto struje i 55 posto topline, dok je gubitak samo 10 posto.

Reciklažne sortirnice sustava elektroničkog praćenja pražnjenja spremnika od-

Panelisti stručno-poslovne konferencije *Croatia Waste Expo 2018*

nosno prikupljanja otpada predstavio je Goran Jajaš iz tvrtke *MikroGoran*, koja je specijalizirana za informacijske sustave za komunalna poduzeća. Grad Zagreb je s površinom od 640 četvornih kilometara i gotovo 800 tisuća stanovnika svakako najsloženiji sustav za gospodarenje otpadom u Hrvatskoj. Igor Zgomba iz Zagrebačkog centra za gospodarenje otpadom pojasnio je to da je Hrvatska s ulaskom u EU prihvatila stroge uvjete gospodarenja otpadom, a za što su osigurana i sredstva u EU-ovim fondovima te da je na tome tragu i Zagreb izradio Plan gospodarenja otpadom 2018. – 2023. koji je u skladu s EU-ovim i nacionalnim tendencijama za kružnom ekonomijom i smanjenjem neobrađenog otpada. Natječaj i javni poziv jedinicama lokalne samouprave za nabavu spremnika za odvojen prikupljanje otpada bit će objavljeni sredinom ožujka, a očekuje se da bi njegova vrijednost mogla ići i do 200 milijuna kuna, najavio je Dubravko Ponoš, direktor Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Gradovi u sustavu gospodarenja komunalnim otpadom i modeli financiranja

To da je sustav gospodarenja otpadom u Europskoj uniji velik posao te da postoji velika prilika da u sljedećemu razdoblju ta praksa zaživi i u Hrvatskoj rečeno je na panelu *Gradovi u sustavu gospodarenja komunalnim otpadom i modeli financiranja* koji je održan u sklopu konferencije. Svi sudionici složili su se u tome da novac nije problem jer u EU-u, ali i u bankama, postoje bezgranično povoljna, čak i bespovratna sredstva, no da je problem u tome što u Hrvatskoj nema projekata. Na to je posebno upozorio Đuro Horvat, predsjednik Uprave *Tehnixa*. Kao primjer koji ne treba slijediti Horvat je istaknuo Rumunjsku u kojoj je potrošeno tri milijarde eura na sustav zbrinjavanja otpada, ali sustav ne funkcionira. Sada se u Hr-

vatskoj ponajprije govori o primarnoj selekciji i prikupljanju otpada, ali što onda s time? Kamo s otpadom iz reciklažnih dvorišta? Treba izgraditi reciklažne sortirnice jer bez njih sustav nema smisla. Horvat je istaknuo to da se reciklažna dvorišta grade, no nema natječaja za sortirnice i nitko ne zna kad će i hoće li ih biti.

Horvat je rekao i to kako u širem okružju postoji niz primjera koji su više ili manje uspješno riješili problem otpada te da treba učiti na pogreškama drugih jer na svojim učimo već predugo. Svi primjeri koji se prezentiraju u Hrvatskoj, od Grčke do Švedske, pokazuju to da postoje kombinirani i vezani sustavi koji omogućuju to da se otpad obrađuje i koristi tijekom njegova čitavog proizvodnog procesa. Hrvatska ima strategiju, ali nema govora o tehnologiji uz čiju će se pomoć to napraviti. Kada se u Hrvatskoj prikuplja otpad i u tri kamiona s miješanim otpadom prevozi do tvornice za obradu, to više nije otpad nego neiskoristivo smeće.

Tomislav Čurko, predsjednik Udruženja komunalnog gospodarstva pri HGK-u, rekao je to da su *komunalci* općenito spremni na svaki sustav koji politika postavi, no da ih zbunjuju stalne promjene strategija i regulative. Regulativa mora biti primjenjiva na sve u Hrvatskoj, a posebni su primjeri manji gradovi i općine te otoci koji imaju specifične uvjete. Vlasnici, gradovi i općine, uglavnom zapostavljaju komunalna poduzeća. Naime, većina se investicija svodi na ceste, rasvjetu, vodu, plin i drugo, a *komunalci* su zanemareni. Cijene zbrinjavanja otpada preniske su za kvalitetno zbrinjavanje te se često javljaju problemi. Željko Turk, gradonačelnik Zaprešića i predsjednik Udruga gradova, istaknuo je to da Hrvatska nije ista na cijelome teritoriju te da se jedinice lokalne samouprave (JLS) razlikuju po veličini, razvitku, ali i viziji gradskog čelništva. Trenutačno se više sredstava troši na razvrstavanje nego što je moguće zaraditi kada se te sirovine od otpada prodaju.

Najzahtjevniji sustav gospodarenja otpadom će, s obzirom na svoju veličinu i broj stanovnika, imati Grad Zagreb, a Ana Stojić Deban, čelnica *Zagrebačkog holdinga*, rekla je to da projekti postoje i da su spremni za implementaciju sustava. Pred Holdingom su veliki izazovi, ali oni nisu počeli s novim Zakonom o otpadu nego se na rješavanju tog pitanja u Zagrebu radi već godinama. Jedan od njih je sanacija Odlagališta Jakuševac koja je poduzeta prije dosta vremena. S novim će pravilima podjednaki teret pasti na gradsku vlast, koja mora opremiti grad infrastrukturom, ali i na građane te turiste. Svi građani dobit će spremnike za odvajanje otpada, kante ili vreće, no uspjeh će ovisiti o svijesti građana koji moraju biti dodatno educirani. "Koliko će svijest građana biti veća, toliko će se otpada odvajati više", rekla je Stojić Deban. Dodala je i to da je Zagreb od 2015. do 2018. u primarnu reciklažu uložio 500 milijuna kuna, no da to nisu jedine investicije u taj sustav. Ulaže se i 100 milijuna kuna u održavanje postrojenja Jakuševac.

Anamarija Matak iz Uprave za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom pri Ministarstvu zaštite okoliša i energetike iznijela je podatak kako se u Hrvatskoj proizvede 1,6 milijuna tona komunalnog otpada na godinu. Hrvatska se može ugledati na primjere iz bližeg ili daljnijeg susjedstva, no mora se osmisliti jedinstven i održiv sustav koji će biti primjenjiv u našoj zemlji. Matak je kazala to da je činjenica da napredujemo te da danas 77 posto otpada završi na odlagalištu, no da je to 10 posto bolji rezultat nego prije nekoliko godina. Upozorila je na to da najviše pozornosti treba obratiti na Zagreb i Split, jer ako odvajanje otpada ne zaživi u najvećim gradovima, čitav sustav bit će proglašen neuspješnim. Matak, kao i svi panelisti, upozoravaju na to da je ključno uložiti puno truda i novca u promociju te edukaciju građana jer bez toga odvajanje ne može biti provedeno.